

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија” бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10, 51/11и „Службен весник на Република Северна Македонија“ 96/19 и 110/19), како и врз основа на член 50 став 6 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 161/2019 и 229/20) министерот за образование и наука донесе скратена наставна програма по наставниот предмет *Српски јазик* за II одделение на деветгодишното основното образованиеза учебната 2020/21 година

1. УВОД

Скраћени наставни програма из наставног предмета *Српски језик* базира се на циљевима/очекиваним резултатима предвиђеним наставним програмом за наставни предмет који се редовно реализује сагласно утврђеном наставном плану.

Скраћеним програмом утврђују се одређене програмске области и наставне јединице које треба да се реализују за 159 наставних дана, при чему се води рачуна о предвиђеном недељном фонду часова утврђеном редовним програмом, 6 часова недељно, односно укупно 192 часа.

Наставник се при планирању и реализацији наставних јединица руководи циљевима/очекиваним резултатима, одређеним појмовима, методама и активностима утврђеним редовним наставним програмом.

Скраћени наставни програм из наставног предмета *Српски језик* за други разред реализује се школске 2020/2021. године.

2. Преглед тема и наставних јединица

ТЕМА: ПОЧЕТНО ЧИТАЊЕ И ПИСАЊЕ (58 часова)

Наставне јединице:

1. Посматрање и описивање предмета у учионици
2. Повезивање слова са илустрацијом - Игра словима
3. Писање правих усправних и правих положених линија
4. Писање косих линија налево и косих линија надесно
5. Писање левог и десног полукруга и круга
6. Повезивање левог и десног полукруга
7. Писање горњег и доњег полукруга
8. Повезивање слова са илустрацијом - Игра словима
9. Велико и мало штампано слово Аа
10. Велика и мала штампана слова Мм и Ии
11. Читање и писање речи словима А и М – појам реченице, реч
12. Велико и мало штампано слово Ее
13. Појам о гласу
14. Велика и мала штампана слова Сс, Нн и Тт
15. Реченица почиње великим словом и вежбе за читање са наученим словима
16. Велика и мала штампана слова Оо и Вв
17. Повезивање илустрација речима
18. Велика и мала штампана слова Пп и Бб
19. Велика и мала штампана слова Лл и Дд
20. Велика и мала штампана слова Уу , Рр и Јј
21. Препознавање научених слова и састављање речи
22. Велика и мала штампана слова: Кк, Ћ ћ
23. Велика и мала штампана слова: Гг и Ђ ђ
24. Вежбе са наученим штампаним словима
25. Велика и мала штампана слова: Зз, Жж и Шш
26. Велика и мала штампана слова Чч, Цц и Џџ
27. Диктат речи и реченица са наученим словима

28. Штампана слова Љљ и Њњ
29. Велика и мала штампана слова Фф, Хх
30. Читање датог текста и причање
31. Разлике и сличности између малих и великих слова
32. Диктат реченица или краћег текста
33. Усвајање писаних слова Аа, Мм
34. Питања и одговори (постављање питања и одговарање)
35. Усвајање писаних слова Ии, Ее
36. Усвајање писаних слова Сс, Нн
37. Усвајање писаних слова Тт, Оо
38. Диктат – Писање текста писаним словима
39. Усвајање писаних слова Вв, Пп
40. Усвајање писаних слова Бб, Уу
41. Усвајање писаних слова Дд, Јј
42. Усвајање писаних слова Лл, Рр
43. Диктат – Писање текста писаним словима
44. Усвајање писаних слова Кк, Ћћ
45. Усвајање писаних слова Гг, Ђђ
46. Усвајање писаних слова Зз, Жж
47. Усвајање писаних слова Шш, Чч
48. Диктат – Писање текста писаним словима
49. Усвајање писаних слова Цц, Џџ
50. Усвајање писаних слова Љљ, Њњ
51. Усвајање писаног слова Фф
52. Усвајање писаног слова Хх
53. Диктат – Писање текста писаним словима
54. Српска азбука
55. Састављање реченица по серији слика
56. Преписивање (дате песме из одговарајућег уџбеника) писаним словима
57. Интерпункцијски знаци: . , ? ! – примена при писању
58. Писање реченица са наученим писаним словима

ТЕМА: ЈЕЗИК (18 часова)

Наставне јединице:

1. „Моја учионица и правила понашања у учионици“ - сви предмети имају име
2. Глас/шум разликовање
3. Појам о речи –(све на свету има име)
4. Именице (појам именица и препознавање имена људи, предмета, биљака и животиња у реченици)
5. Вежбе за речи и именице
6. Појам реченица; Наративне реченице
7. Упитне реченице
8. Узвичне реченице
9. Наративне, упитне, узвичне реченице (вежбе за правилну употребу)
10. Ред речи у реченици
11. Реченице према датим речима
12. И број је реч када се казује или када се пише
13. Подела речи на слоге
14. Играмо се речима и учимо – игра „На слово, на слово”
15. Писање великог и малог слова
16. Појам за интерпункцијске знакове и правилна примена при читању одговарајућег текста
17. Бројеви до 20
18. Дискриминација гласова ц,з,с,с,ч,ц,ш,ћ,ђ,л,љ,њ,р

ТЕМА: КЊИЖЕВНОСТ (78 часова)

Наставне јединице:

1. Читање и интерпретација песме
2. Изражајно читање песме
3. Читање и разговор о песми; структура песме

4. Самостална анализа песме - строфе и стихови
5. Читање и анализа песме са мотивом јесен
6. Читање и анализа прозног текста – догађај/и у тексту
7. Читање и препричавање текста
8. Вежбе на читању прозног текста (наслов и име аутора)
9. Вежбе за читање поезије
10. Читање и анализа текста (садржај и илустрација)
11. Народна прича - читање и разговор о садржају
12. Народна прича – анализа ликова и њихових поступака
13. Лектира бр.1 „Ружно паче“
14. Лектира бр.1 „Ружно паче“
15. Читање прозног текста – самостално одређивање аутора, наслов и краћи садржај текста
16. Препричавање текста по датим питањима
17. Интерпретација текста по мотиву зиме
18. Драматизација текста по мотиву зиме
19. Интерпретација текста – одређивање догађаја у тексту
20. Причање о тексту по датом плану
21. Интерпретација бајке
22. Композиција песме, стих и строфа
23. Интерпретација песме -рима
24. Писање песме/строфа са римом
25. Лектира бр.2 – Снежана
26. Лектира бр.2 – Снежана
27. Интерпретација текста – ток догађаја у тексту
28. Интерпретација текста – ликови у тексту –дискусија –шта би урадио/ла ја
29. Коледарске народне песме или друге по избору
30. Самостално читање
31. Читање и рецитоване песме
32. Интерпретација драмског текста
33. Драматизација текста
34. Гласно читање текста

35. Читање у себи: Ко како каже?
36. Интерпретација текста - дискусија о проблемској ситуацији
37. Интерпретација текста - анализа ликова
38. Интерпретација басне
39. Интерпретација басне
40. Анализа басне
41. Изражајно читање песме -
42. Читање текста – читање у себи и одговор на питања
43. Презентација пословица
44. Вежбе за изражајно читање научених текстова
45. Загонетке
46. Брзалице
47. Лектира бр.3 - Зоки Поки I час
48. Лектира бр.3 - Зоки Поки 2 часа
49. Интерпретација бајке
50. Анализа бајке
51. Интерпретација текста
52. Гласно читање
53. Интерпретација текста
54. Интерпретација народне приче
55. Анализа народне приче
56. Интерпретација басне
57. Интерпретација басне
58. Народна прича
59. Интерпретација драмског текста
60. Читање по улогама - драматизација текста Еко стандард
61. Интерпретација песме
62. Рецитовање песме
63. Интерпретација текста – догађаји у тексту
64. Изражајно читање текста
65. Интерпретација песме

66. Интерпретација текста – опис ликова
67. Читање и препричавање текста
68. Народна прича
69. Препричавање приче
70. Интерпретација текста – ток и редослед догађаја
71. Препричавање текста
72. Интерпретација текста - лик
73. Интерпретација песме
74. Рецитовање песме
75. Писмено проверавање стеченог знања ученика у другом разреду о читању и анализи текста
76. Интерпретација драмског текста
77. Интерпретација песме
78. Аутодиктат песме

ТЕМА: ИЗРАЖАВАЊЕ И СТВАРАЊЕ (28 часова)

Наставне јединице:

1. Визуелни диктат са наученим штампаним словима
2. Говорна вежба: „Вратили смо се одморени“
3. Усмено описивање природне појаве из непосредне околине по сликама
4. Причање по серији слика
5. Прича са илустрацијама и текстом
6. Прича у сликама – мој дан (описивање)
7. Препричавање са измењеним крајем
8. Говорна вежба „Моја породица“. Причање – Помажем у кући
9. Зимски празници – причање догађаја по сликама
10. Писмено изражавање – Писање реченица о зими
11. Усмено изражавање – У свету фантазије
12. Писање честитке за Нову годину
13. Причање по датим речима
14. Писмено изражавање: Лепа је моја домовина или мој град
15. Причање по претходно наученом тексту

16. Креирање приче по сликама
17. Преписивање песме писаним словима
18. Описивање лика
19. Писање честитке
20. Говорна вежба: Ускршња празновања
21. Описивање животиња
22. Рецитовање песме
23. Моје лице има своје боје - писмено описивање својих осећања
24. Причање по догађају
25. Стварамо и причамо по самостално израђеним сличицама на задату тему
26. Описивање предмета/биљке/животиња
27. Писмено проверавање стечених знања ученика у другом разреду – писање кратког текста по плану
28. Говорна вежба-„Где желим да летујем“

ТЕМА: МЕДИЈУМСКА КУЛТУРА (10 часова)

Наставне јединице:

1. Школска библиотека
2. Листање страница Другарчета или других дечјих часописа
3. Радио и ТВ емисије ИКТ (Youtube)
4. Школска библиотека: позајмљивање, читање и враћање књига
5. Филм, цртани, анимирани или филм са луткама
6. Позориште (луткарска представа)
7. Одлазак у биоскоп је догађај
8. Културни разговор путем телефона - Драмски текст
9. Филм, цртани, анимирани или филм са луткама
10. Презентовање једне врсте филма

3. Дидактичке препоруке

Полазна основа за реализацију скраћеног наставног програма из наставног предмета *Српски језик* је редовни наставни програм (програмске области, конкретни циљеви, појмови, предложене активности, методе).

Деца још од најранијег узраста појављују љубопитност и интерес за свет око себе, тако да ће њихва сазнања наставник користи и надограђивати на часовима из овог наставног предмета. Учествојући у дидактичким играма, у многим разговорима, вежбама и коришћењем разноврсних средстава и материјала, ученици обогаћују свој речник, препознају и правилно изговарају гласове, што даје добру основу за описмењавање које ће следити у другом разреду.

Активности ће се најчешће реализовати у школи, у сталној вербалној комуникацији са наставником, а исто тако, коришћењем разних визуелних средстава (фотографија, апликација, макета, сликовница, часописа, радио и ТВ емисија, са разним дигиталним садржајима и сл.).

Систематизирањем, допуњавањем и реструктурирањем искуственог знања ученика и њихово довођење у везу са научним сазнањима, дечја знања се надограђују, проверавају и примењују. Организоване активности омогућавају ученику да се упозна са многим књижевним делима, да усвоји основне појмове о медијумској култури, да препознаје велика штампана слова српске азбуке.

Наставни час је у трајању од 30 минута. При планирању наставног часа потребно је да наставник скрати уводни део часа на највише 5 минута и преко одговарајућих техника да уведе и мотивише ученике за реализацију циљева у активностима за учење и поучавање. Методе и активности за поучавање ученика треба да се прилагоде трајању часа, а да се при томе одржи квалитетот поучавања и учења. Активности за учење и поучавање треба да трају до 20 минута. Најефикасније методе учења у настави из *Српског језика* су оне методе које ученике стављају у адекватну активну позицију у процесу стицања знаења и вештина. То значи да сваки ученик/ученица треба да се опусти и активно да учествује у говорним вежбама, играма, вежбама за артикулацију и дискриминацију гласова, у драматизацији, активностима за говорно ставаралаштво, активно да слуша при читању текстова, праћењу филмова и сл. Полазећи од циљева учења, увек када је то могуће у процесу учења, треба ученицима омогућити избор разних активности и садржаја сагласно њиховим субјективним интересима. Потребно је да наставник креира ситуације учења у којима ће доћи до изражаја разне активности које омогућавају различите начине учења, коришћење разних средстава, материјала и извора учења. Наставник може да користи разне дигиталне садржаје, које ће објашњавати ученицима с циљем разумеју оно што уче. Он може сам да припрема/прилагођава садржаје одговарајуће за наставни предмет из *Српског језик* или да користи готове е-садржаје који су на располагању на Едуино итд. У завршном делу часа сумира се оно што је рађено, објашњава се оно што је нејасно или оно што ученици нису разумели, ученици симболима показују како су се осећали на часу, шта им је било најзанимљивије и сл.

Ефикаснија реализација наставних јединица у овом наставном програму, посебно формирање појмова од стране ученика, много зависи од примене интегрисаног прилаза, а исто тако, препоручује се флексибилност у организацији наставе. То се омогућава максималним поштовањем холистичког прилаза при реализацији дневне теме, односно наставних часова за један наставни дан. То значи да при планирању дневне теме/часова из *Српског језика* максимално се користе могућности за интегрисано повезивање са часовима из других наставних предмета.

Реализација програмских циљева и постизање очекиваних резултата у оквиру једног наставног часа у трајању од 30 минута је олакшано смањеним бројем ученика са физичким присуством у учионици (15-20 ученика), чиме се значајно добија у времену при дијагностиковању предзнања ученика, као и при провери постигнућа ученика за време часа, а тиме остаје више времена наставнику да се посвети реализацији разноврсних садржаја у активности за учење и поучавање.

При реализацији наставних часова из наставног предмета *Српски језик* са физичким присуством ученика у учионици обавезно се поштују протоколи о физичкој дистанци и личној заштити.

Уколико се наставни програм реализује учењем на даљину, при постојању потребних техничких услова наставник омогућава ученицима који су код куће, да се истовремено укључе и да прате часове који се одвијају у учионици. Ако не могу да се укључе, онда наставник прави распоред у колико сати ће почети настава на даљину, при чему наставни час, исто тако, траје 30 минута.

Е-садржаји се користе с циљем да се подстакне интерес ученика за наставни предмет, да се лакше запамти и разуме одређени садржај, као и да се примени стечено знање. Е-садржаји које наставник израђује или бира треба да буду мултимедијални, односно да имају текст, анимацију, звук, презентацију, али и да буду доступни за учење на даљину. Готови е-садржаји треба да одговарају узрасту ученика и циљевима/очекиваним резултатима наставног програма. Наставник презентује припремљене Е -садржаје, а затим објашњава, разговара са ученицима, поставља питања и даје смернице за самостални рад.

Домаћи задаци/самостални задаци за ученике које креира наставник треба да буду усаглашени са узрастом ученика.

4.Норматив за наставни кадар

Скраћени наставни програм реализује наставник сагласно нормативу за наставни кадар који је дат у редовном наставном програму.

Скратената наставна програма по наставниот предмет *Српски јазик* за второ одделение на деветгодишното основното образование ја утврди

Арх. Бр. 12-10259/2

01.10.2020

Министер за образование и наука

Мила Царовска